

ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย:

กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ

Cash Flow on Stock Return of Listed Companies in The Stock Exchange of Thailand:
Service Industry Group

มัทธิมา กรงเต็น¹ และ สันติพงษ์ กุมารสิงห์²

Mattima Krongten¹ and Santiphong Kumansing²

มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ประเทศไทย

Sripatum University, Thailand

¹E-mail: krongtenmatthima@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5611-8767>

²E-mail: lawyer_santipong@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2675-1190>

Received 30/11/2022

Revised 09/12/2022

Accepted 09/12/2022

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์งบกระแสเงินสดเพื่อการแสดงให้เห็นถึงแหล่งที่มาและแหล่งที่ใช้ไปของเงินสด ทั้งในส่วน
ของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากการลงทุน และกระแสเงินสดจากการจัดหาเงินถือเป็น
ส่วนประกอบที่สำคัญในการวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน ทั้งนี้หากกิจการไม่ได้เตรียมวางแผน
เงินทุนและกระแสเงินสดควบคู่กันไปให้เพียงพอในการขยายตัวในอนาคตไว้ก่อน มักจะเสียเปรียบคู่แข่งที่มีการ
วางแผนความพร้อมและชิงส่วนแบ่งตลาดไปได้ก่อน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
กระแสเงินสดกับสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรม
ธุรกิจบริการ ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บ
รวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ56-1) และจากฐานข้อมูล SETSMART ในช่วง
ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2564 จำนวน 91 บริษัท การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิง
อนุมาน ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า กระแสเงินสดจาก
กิจกรรมการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน มี
ความสัมพันธ์กับสภาพคล่อง อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ อัตราส่วน
หนี้สินรวมต่อหลักทรัพย์รวมของบริษัทในทิศทางเดียวกัน และ กระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน มี
ความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนในทิศทางตรงกันข้าม แสดงว่า กระแสเงินสดเป็นตัวเลขที่สามารถ
สะท้อนและช่วยในการตรวจสอบสภาพคล่องของกิจการรวมถึงความสามารถในการชำระหนี้และความสามารถในการ
ขยายกิจการหรือเปิดโครงการใหม่ๆ ได้

คำสำคัญ: กระแสเงินสด; สภาพคล่อง; ตลาดหลักทรัพย์; บริษัทจดทะเบียน; กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ

Abstract

Analysis of the cash flow statement to demonstrate the sources and uses of cash in terms of cash flows, operating cash flows, investment cash flows, and cash flows from financing are important components of fundamental securities analysis. However, if the business does not prepare sufficient capital and cash flow plans simultaneously for future expansion, it will often be disadvantageous to competitors who have prepared plans and can capture market share first. Thus, the purpose of this research was to study the relationship between cash flow and liquidity of listed companies in the Stock Exchange of Thailand: service industry group. According to the Securities and Exchange Act, B.E. 2535, quantitative research, data was collected from the annual report statement (Form 56-1) and from the SETSMART database during the year. 2017-2021, a total of 91 companies. The data was analyzed using inferential statistics with a correlation analysis at a significance level of 0.05. The results of the research showed Cash flow from operating activities Cash flows from investing activities and cash flows from financing activities. has a relationship with liquidity, current ratio, debt to equity ratio, and total debt to total assets ratio of correlation in the same direction, and cash flow from financing activities Is correlated with the current ratio in the opposite direction, showing that cash flow is a number that can reflect and monitoring the liquidity of the business, including the ability to pay debt and the ability to expand business or open new projects.

Keywords: Capital Structure; Rate Return; Securities Price; Service Industry Group

บทนำ

หลายบริษัทที่ต้องการขยายธุรกิจหรือมีความคิดที่จะขยายธุรกิจ หรือเปิดโครงการใหม่ๆ ทางธุรกิจที่เป็นที่ต้องการของตลาด แต่ต้องประสบปัญหาด้านเงินทุนจากสภาพคล่องที่ไม่สามารถต่อยอดให้สินค้าหรือบริการไปสู่ตลาดได้ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการที่บริหารไม่ให้ความสำคัญหรือใส่ใจในด้านสภาพคล่องมากเท่าที่ควร บริษัทตามมาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. 2551 ที่มีกระแสเงินสดเพียงพอสำหรับการดำเนินงาน และสามารถกันไว้เพื่อการลงทุนในอนาคตได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้การบริหารสภาพคล่องเป็นสิ่งที่ทุกธุรกิจไม่ควรละเลยในการวางแผนให้รอบคอบ โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดแผนกลยุทธ์ การบริหารจัดการวงจรรายได้และลูกหนี้ วงจรรายจ่ายและเจ้าหนี้ (มัตติมา กรงเต็น และ กัลยาภรณ์ ปานมะเริง, 2565) การวางแผนการกันเงินสำรองเพื่อการลงทุนในระยะยาว เช่น การขยายตัวโรงงาน การลงทุนในเครื่องจักรใหม่ การพัฒนาระบบเทคโนโลยี ถ้ากิจการไม่ได้เตรียมวางแผนเงินทุนและ

กระแสเงินสดควบคู่กันไปให้เพียงพอต่อการขยายตัวก็มักจะเสียเปรียบคู่แข่งที่มีการวางแผนความพร้อมและชิงส่วนแบ่งตลาดได้ก่อน (สุขศรี บุตรวงศ์ และ จิตาภรณ์ สินจรรย์ศักดิ์, 2563)

ตัวเลขทางบัญชีจากงบกระแสเงินสดเป็นตัวเลขที่สามารถสะท้อนและช่วยในการตรวจสอบสภาพคล่องของกิจการรวมถึงความสามารถในการชำระหนี้และความสามารถในการขยายกิจการ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน, 2548) หรือเปิดโครงการใหม่ๆ ได้ การบริหารเงินให้มีสภาพคล่องที่เหมาะสม โดยการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายทางการเงินของบริษัทกับรายได้จากการดำเนินงานของบริษัท เพื่อวิเคราะห์ถึงความต้องการแหล่งเงินทุนในอนาคตสำหรับขยายการดำเนินงาน ความสามารถของบริษัทในการรับภาระหนี้สินเพิ่มเติมหรือหากจำเป็นจะต้องเพิ่มทุน โดยสามารถวิเคราะห์ได้จากการเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน จากงบแสดงฐานะทางการเงินกับองค์กรในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน (มัตติมา กรงเต้น และ กัลยาภรณ์ ปานมะเร็ง, 2565) การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด เพื่อการแสดงให้เห็นถึงแหล่งที่มา และแหล่งที่ใช้ไปของเงินสด ทั้งในส่วนของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากการลงทุน และกระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน (สุขศรี บุตรวงศ์ และ จิตาภรณ์ สินจรรย์ศักดิ์, 2563) ถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยใช้ปัจจัยพื้นฐาน ทั้งนี้หากกิจการไม่ได้เตรียมวางแผนเงินทุนและกระแสเงินสดควบคู่กันไปให้เพียงพอในการขยายตัวในอนาคตไว้ก่อน มักจะเสียเปรียบคู่แข่งที่มีการวางแผนความพร้อมและชิงส่วนแบ่งตลาดไปได้ก่อน แต่ละธุรกิจมักจะกำหนดสัดส่วนระหว่างแหล่งเงินทุน และกระแสเงินสดแต่ละประเภทแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายการบริหารงานและสภาพแวดล้อมของกิจการ (รวงฝน ใจสมุทร, 2561)

การวิเคราะห์งบกระแสเงินสดผู้บริหารและผู้ลงทุนสามารถวิเคราะห์กระแสเงินสดเชิงเศรษฐกิจได้ดีมากกว่าการวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนและงบแสดงฐานะทางการเงินเพียงอย่างเดียว ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดเป็นข้อมูลที่ช่วยนักลงทุนประเมินความเสี่ยงสภาพคล่องของกิจการเพื่อเป็นข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจทางเศรษฐกิจได้ตรงประเด็นที่สุด (ทิพากร ศรีชัยธำรง, ชลกกน โฆษิตคณิน และ นิกซ์นิภา บุญช่วย, 2564) กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจได้ดีกว่ากำไรตามเกณฑ์คงค้างที่เกิดจากการใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร การวัดมูลค่าโดยใช้กระแสเงินสดพยากรณ์ความสามารถของการบริหารงานโดยมุ่งในส่วนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเงินสด (ยุวดี วงศ์แว่นน้อย และ จิตาภรณ์ สินจรรย์ศักดิ์, 2563) งบกระแสเงินสด (Cash flow statement) ประกอบด้วย กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Cash from operating activities) กระแสเงินสดจากการลงทุน (Cash from investing activities) และกระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน (Cash from financing activities) ดังนั้น งบกระแสเงินสดจะแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของเงินสดว่าเป็นอย่างไร และแสดงแหล่งที่มาและแหล่งใช้ไปของเงินสดในแต่ละงวด ดังนั้น งบกระแสเงินสดจึงมีความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ในอดีตและวางแผนกระแสเงินสด ในอนาคตและยังสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริง (ทิพากร ศรีชัยธำรง, ชลกกน โฆษิตคณิน และ นิกซ์นิภา บุญช่วย, 2564)

.....

การประเมินความสามารถในการรักษาสถานภาพหรือเสถียรภาพของสภาพคล่องทั้งในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ที่ไม่ปกติ หรือเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดที่อาจส่งผลกระทบกับการดำเนินงานตามปกติหรือภาพรวมได้ เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เป็นต้น การวางแผนกลยุทธ์เพื่อการควบคุมความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเพื่อมั่นใจว่าเงินทุนหรือหลักทรัพย์ตามมาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ที่มีอยู่เพียงพอและเหมาะสม การวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชีโดยทั่วไปถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่มีประสิทธิภาพของความสามารถในการสะท้อนถึงความเสี่ยงสภาพคล่องของบริษัท ได้แก่ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to equity ratio: D/E) และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อหลักทรัพย์รวม (Total Debt to Total Assets Ratios: TD/TA) สามารถนำมาใช้ในการประเมินโครงสร้างทุน และระดับสภาพคล่องของบริษัทได้ (Njoroge et al., 2013)

ดังนั้น จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดกับสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ ประกอบด้วย 6 หมวดธุรกิจ ได้แก่ หมวดพาณิชย์ หมวดสื่อสารและสิ่งพิมพ์ หมวดการแพทย์ หมวดการท่องเที่ยวและสันทนาการ หมวดบริการเฉพาะกิจ และหมวดขนส่งและโลจิสติกส์ โดยศึกษาจากข้อมูลทางการเงินจากงบกระแสเงินสด (Cash flow statement: CF) ประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน (Cash from operating activities: CFO) กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน (Cash from investing activities: CFI) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน (Cash from financing activities: CFF) และสภาพคล่อง (Liquidity) โดยวัดจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to equity ratio: D/E) และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อหลักทรัพย์รวม (Total Debt to Total Assets Ratios: TD/TA) (สุขศรี บุตรวงศ์, 2561; Njoroge et al., 2013)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 กระแสเงินสด ได้แก่ กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ

สมมติฐานที่ 2 กระแสเงินสด ได้แก่ กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ

สมมติฐานที่ 3 กระแสเงินสด ได้แก่ กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ

สมมติฐานที่ 4 กระแสเงินสด ได้แก่ กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อหลักทรัพย์รวมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Document Research) โดยศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิดและผลงานที่เกี่ยวข้องกับกระแสเงินสดและความเสี่ยงสภาพคล่องของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบบันทึกข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตามจากฐานข้อมูล SET-SMART ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และรายงานประจำปี 56-1 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรม ธุรกิจบริการ ที่มีรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2560-2564 โดยมีหลักเกณฑ์เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการประมวลผลที่เหมาะสมซึ่งมีคุณสมบัติและเงื่อนไขดังนี้ (1) ต้องเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีวันสิ้นสุดบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม และจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ก่อนปี พ.ศ. 2564 (2) ต้องมีสถานะดำรงอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและมีการซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวัดค่าตัวแปรต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ต้องเป็นบริษัทที่ไม่ถูกจัดประเภทให้อยู่ในกลุ่มบริษัทที่กำลังฟื้นฟูการดำเนินงานเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดเก็บข้อมูลเพราะบริษัทในกลุ่มดังกล่าวนี้จะไม่มีการซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาและกลุ่มบริษัทที่อยู่ในการฟื้นฟูกิจการอาจจะเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ดีเนื่องจากสถานะของธุรกิจไม่เป็นที่สนใจของนักลงทุน และ (3) บริษัทจดทะเบียนในตลาดเอ็ม เอ ไอ (MAI) เนื่องจากเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดกลาง และเล็ก มีโครงสร้างเงินทุนแตกต่างกันและมีการเคลื่อนไหวของราคาหุ้นอาจแตกต่างจากธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ ทั้งนี้จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการการศึกษานี้มีคุณสมบัติและเงื่อนไขเข้าตามหลักเกณฑ์จำนวนที่ 91 บริษัท ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามจำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่มีจำนวน 91 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร (Correlation Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 กระแสเงินสด ได้แก่ กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน (CFO) กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน (CFI) กระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน (CFF) มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่อง (LQ) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ผลการทดสอบ พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน (CFO) กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน (CFI) กระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน (CFF) มีความสัมพันธ์ต่อสภาพคล่องไปในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2 กระแสเงินสด ได้แก่ กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนของ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ผลการทดสอบ พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน (CFO) กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน (CFI) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนไปในทิศทางเดียวกัน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน (CFF) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนในทิศทางตรงกันข้ามที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3 กระแสเงินสด ได้แก่ กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ผลการทดสอบ พบว่า กระแสเงินสด ประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน (CFO) กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน (CFI) กระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน (CFF) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไปในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 4 กระแสเงินสด ได้แก่ กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อ

หลักทรัพย์รวมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ผลการทดสอบ พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน (CFO) กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน (CFI) กระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน (CFF) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อหลักทรัพย์รวมไปในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

เพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ ดังนี้ต่อไป

กระแสเงินสด ผลการวิเคราะห์ของหน่วยวิเคราะห์ทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการไปในทิศทางเดียวกัน โดยกระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อหลักทรัพย์รวมไปในทิศทางเดียวกัน แสดงว่า บริษัทมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากการดำเนินงานของกิจการอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการระบบลูกหนี้ ระบบสินค้าคงเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มีสินค้าคงเหลือมากเกินไป หรือ ไม่มีลูกหนี้ค้างชำระเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และบริษัทยังมีกระแสเงินสดที่เพียงพอต่อการชำระหนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่อง อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อหลักทรัพย์รวมไปในทิศทางเดียวกัน แสดงว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุนของบริษัทส่วนใหญ่มีเพียงพอ ซึ่งกระแสเงินสดที่จ่ายออกไปส่วนใหญ่จ่ายออกไปเพื่อลงทุนในหลักทรัพย์ถาวร หรือเป็นการจ่ายเพื่อปรับปรุง หรือ ซื้อเครื่องจักรใหม่ เป็นการเพิ่มศักยภาพในการผลิต หรือใช้เพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพในการผลิตให้ดีขึ้นมากกว่าเดิมส่งผลต่อกำไรในอนาคต เมื่อกำไรเพิ่มอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย และกระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน มีความสัมพันธ์กับสภาพคล่อง อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อหลักทรัพย์รวมไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงิน มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนในทิศทางตรงกันข้าม แสดงว่า กิจกรรมการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อรองรับโครงการใหม่ๆ มีศักยภาพและหากบริษัทมีความจำเป็นต้องสำรองเงินทุนเพิ่มสามารถจัดหาได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพรธม ปัญญาเฟื่อง (2558) พบว่า กระแสเงินสดมีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ โดยกระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานและกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินทุนมีความสัมพันธ์ในทิศ

ทางบวกกับผลตอบแทนของหลักทรัพย์ อุษณี วรพันธ์พิทักษ์ (2549) พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ปาริชาติ ประจักษ์สุต (2555) พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากการลงทุน กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน มีอิทธิพลต่อผลตอบแทนหลักทรัพย์ ในขณะที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (วัชชัย วรสุนทร, 2558) และงานวิจัยของ วีรวรรณ ศิริพงษ์ และคณะ (2561) พบว่า สภาพคล่องของกิจการและทิศทางความเป็นไปได้ของการเติบโตในอนาคตสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้ และงานวิจัยของ สมศรี พลภักดี (2561) พบว่า ความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับกำไรที่แท้จริงมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุวดี วงศ์แว่น้อย และ ฐิตาภรณ์ สันจรรณศักดิ์. (2563) พบว่า คุณภาพของการสอบบัญชีส่งผลต่อตัวเลขกำไรที่สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานจากการวิเคราะห์กับงบกระแสเงินสด โดยเฉพาะกิจกรรมการดำเนินงานมีผลกระทบทางบวกต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ และรายการคงค้างตามดุลพินิจของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดสามารถแสดงถึงสภาพคล่องของกิจการ ประสิทธิภาพในการบริหารหลักทรัพย์ ประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้และเจ้าหนี้ และสามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือผลกระทบจากความเสี่ยงสำหรับการตัดสินใจได้ครอบคลุมมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน และกระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงินมีความสัมพันธ์กับสภาพคล่องของบริษัท วัดได้จากอัตราส่วนทางการเงินได้แก่ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อหลักทรัพย์รวม กล่าวคือ การบริหารสินค้าคงเหลือ ลูกหนี้ และหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน การลดลงของกระแสเงินสดจากการลงทุนเป็นการจ่ายเพื่อส่งเสริมรายได้ในอนาคตซึ่งหากมีการจ่ายเงินสดเพื่อการลงทุนออกไปและได้รับเงินสดจากการลงทุนนั้นกลับมาเร็วแสดงได้ว่าการลงทุนอยู่ในทิศทางที่ดีสามารถคืนทุนได้เร็วและสร้างกำไรได้ ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมการจัดหาเงินถ้าเป็นบวกแสดงถึงเงินทุนหมุนเวียนอาจไม่เพียงพอ อาจส่งผลต่อสภาพคล่องบริษัทต้องมีการจัดหาแหล่งเงินทุนระยะสั้นไว้สำรองชั่วคราว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า งบกระแสเงินสดเป็นงบที่สามารถตรวจสอบสภาพคล่องของกิจการความสามารถในการชำระหนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงานสามารถให้เห็นถึงผลการดำเนินงาน

เชิงเศรษฐกิจได้ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดจึงมีประโยชน์กับผู้บริหาร นักลงทุนใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจ

2. นักวิเคราะห์ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์หรือประเมินประสิทธิภาพในการบริหารของคณะกรรมการบริหารงาน หรือ ใช้เป็นแนวทางในการประเมินความเสี่ยงจากสภาพคล่องของกิจการได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไปศึกษาเกี่ยวกับงบกระแสเงินสดโดยใช้อัตราส่วนทางการเงินหรือมูลค่าทางเศรษฐกิจของหลักทรัพย์เป็นตัววัดผลเพื่ออธิบายถึงผลกระทบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มธุรกิจบริการ

2. การศึกษาครั้งต่อไปควรดำเนินการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีประสบการณ์ด้านการเงินกับบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ก่อนที่จะทำการสรุปตัวแปรใหม่ๆ และทำการเก็บข้อมูลเพื่อทดสอบอีกครั้งเพื่อให้ค้นพบตัวแปรใหม่ๆ ที่จะสามารถอธิบายถึงสภาพคล่องของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยครอบคลุมทุกกลุ่มอุตสาหกรรม

เอกสารอ้างอิง

ดวงฤทัย บุญญาเสถียร. (2565). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์*. กรุงเทพฯ: ร้านหนังสือกฎหมาย.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2565). *ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์*. [Online]

<https://classic.set.or.th/set/commonslookup.do>. [2 มีนาคม 2565]

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน. (2548). *การวิเคราะห์งบการเงิน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

ทิพากร ศรีชัยธำรง, ชลชนก โฆษิตคณิน และนิกข์นิภา บุญช่วย. (2564). อิทธิพลของงบกระแสเงินสดต่อสภาพคล่องและความมั่งคั่งสูงสุดของธุรกิจกรณีศึกษา: กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารศิลปการจัดการ*. 5(1), 87-102.

ธนพรธม ปัญญาเฟื่อง. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธวัชชัย วรสุนทร. (2558). ความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดอิสระกับผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ : หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่ม SET100. *วารสารชุมชนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. 9(2), 89-100.

- ปาริชาติ ประจักษ์สุต. (2555). การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของกำไรสุทธิ มูลค่าตามบัญชี และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานที่มีต่ออัตราผลตอบแทน ของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET100. การศึกษาอิสระสาขาวิชาการบัญชีอากรบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- มัตติมา กรงเต็น และ กัลยาภรณ์ ปานมะเริง. (2565). การศึกษาระดับความคิดเห็นของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน ที่ส่งผลต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารศิลปการจัดการ*. 6(3), 1315-1330.
- ยุวดี วงศ์แว่นน้อย และ จิตาภรณ์ สันจรรณศักดิ์. (2563). ผลกระทบของกระแสเงินสดและคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5(8), 175-195.
- รวงฝน ใจสมุทร. (2561). โครงสร้างเงินทุนพื้นฐานความสำเร็จของกิจการ. [Online] <http://www.thai-iod.com>. [15 เมษายน 2564]
- วีรวรรณ ศิริพงษ์, กมลรัตน์ สฤณีพิรพันธุ์ และมัทนชัย สุทธิพันธ์. (2561). อิทธิพลของกระแสเงินสดต่อระดับความสามารถในการทำกำไรและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 5(2), 111-120
- สมศรี พลภักดี. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET100. สารนิพนธ์หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต, วิทยาลัยบริหารธุรกิจ นวัตกรรมและการบัญชี: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุขศรี บุตรวงศ์ และ จิตาภรณ์ สันจรรณศักดิ์. (2563). ผลกระทบโครงสร้างเงินทุนและกระแสเงินสดที่มีต่ออัตราผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย: กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจบริการ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*. 17(1), 152-161.
- อุษณีย์ วรพันธ์พิทักษ์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและกำไรที่มีต่อราคาและผลตอบแทนของหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Njoroge, N.N., Matumo, N.G. & Maina, K.E. (2013). Global Advanced Research. *Journal of Management and Business Studies*. 2(5), 285-290.